

Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
Borgerrepræsentationens Sekretariat
Att.: Morten Spangenberg
mos@okf.kk.dk

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 33 92 93 00
oim@oim.dk

Svar på henvendelse vedrørende støtte til et nødherberg

Sagsnr.
2016 - 7222

Doknr.
427665

Dato
07-12-2016

Ved e-mail af 28. september 2016 med bilag har Københavns Kommune rettet henvendelse til det tidligere Social- og Indenrigsministerium, nu Økonomi- og Indenrigsministeriet, med spørgsmål om kommunens lokaludvalgs muligheder for at yde tilskud til et nødherberg for udenlandske hjemløse.

Af henvendelsen fremgår bl.a., at lokaludvalgene i Københavns Kommune efter § 65 e, stk. 2, nr. 10, i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 769 af 9. juni 2015) af Borgerrepræsentationen har fået tillagt selvstændig kompetence til at udmønte puljemidler til tværgående, bydelsrelaterede, dialogskabende og/eller netværksdannende aktiviteter for borgere og brugere i lokalområdet. Det bemærkes i den forbindelse, at § 65 e, stk. 2, nr. 10, i lov om kommunernes styrelse omfatter opgaver efter kommunalfuldmagtsreglerne, og at der ikke i øvrigt efter § 65 e, stk. 2, kan overdrages selvstændig kompetence til lokaludvalg til at yde støtte til nødherberger for udenlandske hjemløse, jf. herved bestemmelsens nr. 1-9.

Det fremgår videre af Københavns Kommunes henvendelse, at Vesterbro Lokaludvalg i 2015 besluttede at bevilge 53.000 kr. af puljemidlerne til støtte af et nødherberg for udenlandske hjemløse, og at Københavns Kommunes socialforvaltning har vurderet, at kommunen, der også omfatter lokaludvalget, ikke med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne kan yde støtte til et nødherberg for udenlandske hjemløse.

Da lokaludvalget trods socialforvaltningens indstilling har fastholdt beslutningen, har Københavns Kommune ønsket det tidligere Social- og Indenrigsministeriums, nu Økonomi- og Indenrigsministeriets, svar på følgende spørgsmål:

1. Er økonomisk støtte til et nødherberg for udlændinge udtømmende reguleret i lov om social service, eller kan lokaludvalget efter kommunalfuldmagtsreglerne yde støtte til etablering og/eller drift af et nødherberg?
2. Kan Økonomiforvaltningen i en situation, hvor et lokaludvalg fastholder en ulovlig beslutning, undlade at effektuere beslutningen henset til, at beslutningen er ulovlig?
3. Eller skal Økonomiforvaltningen fremlægge en sag for Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen med indstilling om, at lokaludvalgets beslutning ikke effektueres henset til, at lokaludvalget har truffet en ulovlig beslutning?

Københavns Kommune har over for det tidligere Social- og Indenrigsministerium, nu Økonomi- og Indenrigsministeriet, telefonisk oplyst, at kommunen ønsker høringsen besvaret, selv om lokaludvalgets beslutning fra 2015 ikke længere kan udmøntes, idet man ønsker klarhed over spørgsmålet for det tilfælde, at lokaludvalget måtte træffe en

tilsvarende beslutning for 2016 eller efterfølgende år. Kommunen har dog samtidig oplyst, at man i første omgang alene har behov for svar på det første spørgsmål.

I anledning af spørgsmålet skal Økonomi- og Indenrigsministeriet generelt bemærke, at kommunernes ret til at varetage opgaver med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne er begrænset af de rammer, der i den skrevne lovgivning er fastlagt for kommunernes opgavevaretagelse. Dette indebærer, at hvis den skrevne lovgivning udtømmende regulerer kommunernes adgang til at varetage en opgave, fordi lovgivningen indeholder hjemmel til eller er til hinder for, at kommunerne varetager opgaven, skal spørgsmålet ikke vurderes efter kommunalfuldmagtsreglerne.

Til brug for sagen har Børne- og Socialministeriet vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt kommunal støtte til et nødherberg til udenlandske hjemløse er udtømmende reguleret i den skrevne lovgivning, oplyst følgende:

”Det fremgår af § 2 i lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 1270 af 24. oktober 2016, herefter serviceloven), at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter loven. Ved vurdering af, om en udlænding har lovligt ophold i servicelovens forstand, må der lægges vægt på, om udlændingen har lovligt ophold i udlændingelovens forstand. Udlændinge med lovligt ophold er direkte omfattet af servicelovens regler, og kommunen træffer over for denne gruppe af udlændinge afgørelse efter servicelovens regler. Det er således en forudsætning for, at kommuner efter serviceloven kan yde økonomisk støtte til nødherberger for udenlandske hjemløse, at der er tale om at give husrum til personer, som opholder sig lovligt her i landet.

Det fremgår af servicelovens § 4, at kommunerne har et forsyningsansvar, som betyder, at den enkelte kommunalbestyrelse skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven. Kommunalbestyrelsen kan opfylde sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud. På hjemløseområdet er kommunens forpligtelse reguleret i servicelovens § 110, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Ifølge servicelovens § 18 skal kommunerne samarbejde med frivillige organisationer. Denne formulering udtrykker en generel forpligtelse til at samarbejde. Frivillige sociale organisationer og foreninger kan søge om § 18-støtte til den del af den frivillige sociale aktivitet, hvor den frivillige indsats er den afgørende. Det er op til den enkelte kommune at fastsætte rammerne for samarbejdet med de lokale frivillige sociale organisationer. Det er derfor op til en lokal politisk afgørelse at prioritere, hvilke områder og aktiviteter, der skal have støtte. § 18 i serviceloven giver således udstrakt mulighed for kommunal selvbestemmelse. Kommunerne er ifølge servicelovens § 18 forpligtet til at afsætte et årligt beløb til støtte af det frivillige sociale arbejde. Som kompensation herfor modtager kommunerne midler fra staten via bloktilskuddet.

Der er således umiddelbart intet til hinder for, at en kommune prioriterer at tildele § 18-midler til frivillige sociale organisationer og foreninger, som driver et herberg eller ønsker at oprette et nødovernatningstilbud, forudsat at der er tale om at give husrum til personer med lovligt ophold. Det bemærkes dog, at kommunen ikke kan benytte § 18-midler til at opfylde sin forsyningsforpligtelse.

Kommunen har således efter serviceloven et forsyningsansvar, som medfører, at kommunen er forpligtet til at tilbyde midlertidigt ophold i boformer efter servicelovens § 110. Kommunen kan anvende § 18-midler til at yde støtte til frivillige foreninger og organisationer, som driver eller ønsker at drive et nødherberg, men kommunen må ikke bruge § 18-midlerne til at opfylde sit forsyningsansvar på hjemløseområdet.

For så vidt angår mulighederne i servicelovens §§ 18 og 110, har Københavns Kommune på baggrund af ovenstående gennemgang således mulighed for at støtte og/eller oprette nødherberger forudsat, at der er tale om at give husrum til personer med lovligt ophold.

Finanslovens § 15.75.21.20 om tilskud til etablering af nødovernatningstilbud er en ansøgningspulje, som kan søges af frivillige og private organisationer og foreninger samt kommuner, til etablering og drift af nødovernatningstilbud for vinteren. Herudover kan tilbud oprettet efter servicelovens § 110 om botilbud og natværesteder ansøge om en ad hoc udvidelse af kapaciteten i form af en nødovernatningsfunktion. Målgruppen udgøres af gadesovende hjemløse, der ikke benytter et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 110 eller andre etablerede tilbud til målgruppen.

Finanslovens nødovernatningspulje er et supplement til servicelovens § 110 og kan anvendes til at imødekomme travlhed i vintermånederne.

Det tilføjes, at der ikke må gives husrum til personer med ulovligt ophold her i landet i forbindelse med etablering af nødovernatningspladser.

Servicelovens §§ 18 og 110 samt hjemlen i finansloven regulerer efter Børne og Socialministeriets opfattelse udtømmende kommunernes adgang til at yde økonomisk støtte til nødherberger for udenlandske hjemløse.”

Under hensyn til, at kommunernes adgang til at yde økonomisk støtte til nødherberger for udenlandske hjemløse således er udtømmende reguleret i den skrevne lovgivning, er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at sådan støtte ikke kan ydes efter kommunalfuldmagtsreglerne.

Økonomi- og Indenrigsministeriet foretager ikke videre i anledning af Københavns Kommunes henvendelse af 28. september 2016. Såfremt kommunen på baggrund af ovennævnte ønsker svar på de to øvrige spørgsmål i henvendelsen, skal ministeriet således anmode kommunen om at rette fornyet henvendelse til ministeriet.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk
Kontorchef